গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়

(মুখ্য ন্যায়াধীশ এ.কে. গোৱেল আৰু ন্যায়াধীশ এ.কে. গোস্বামীৰ আদালতত)

গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মহাপঞ্জীয়ক ...আবেদনকাৰী;

বনাম

ভাৰত চৰকাৰ আৰু অন্যান্য- প্ৰতিপক্ষ

সংলগ্ন লেখ আবেদনসমুহ হ'ল (দেৱানী)-২০০৬ চনৰ ৫৮৭৩ নম্বৰ, ২০০৬ চনৰ ৩৭৩ নম্বৰ, ২০০৭ চনৰ ৪৪৮৯ নম্বৰ, ২০০৭ চনৰ ৪২৭৩ নম্বৰ, ২০১১ চনৰ ৬৪২৪ নম্বৰ

১৬ ছেপ্টেম্বৰ, ২০১৩ তাৰিখে সিদ্ধান্ত লোৱা হৈছে

বংগ, আগ্ৰা আৰু অসম দেৱানী আদালত আইন, ১৮৮৭- দেৱানী কাৰ্য্যবিধি- ১৯০৮- ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধি, ১৯৭৩-অসম ৰাজ্যৰ ডিমা হাচাও আৰু কাৰ্বি আংলং জিলা আৰু অৰুণাচল প্ৰদেশ আৰু নাগালেণ্ড ৰাজ্যৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য বংগ, আগ্ৰা আৰু অসম দেৱানী আদালত আইন- নাগালেণ্ড ৰাজ্যত প্ৰযোজ্য প্ৰশাসনীয় ন্যায়িক বিধি আৰু অৰুণাচল প্ৰদেশ

ৰাজ্যত প্ৰযোজ্য উত্তৰ-পূব সীমান্ত (প্ৰশাসন আৰু ন্যায়) নিয়মাৱলী, ১৯৪৫ যিয়ে ন্যায়িক সেৱাৰ কেডাৰৰ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা পৰিচালিত আদালতৰ কাৰ্য্যকলাপৰ সম্পৰ্কত থকা অসামঞ্জস্যতাৰ পৰ্য্যায়লৈকে দেৱানী আদালত আইনখনক স্থান দিব- দেৱানী কাৰ্য্যবিধি আৰু ফৌজদাৰি কাৰ্য্যবিধিৰ বিবেচিত বিধিসমূহ:

পৃষ্ঠা: ৩৮০

৩৭১এ অনুচ্ছেদ বা গাঁও, প্ৰথাগত বা অন্য কোনো আদালতৰ কাৰ্য্যকলাপত কোনো প্ৰভাৱ নেপেলোৱাকৈ ন্যায়িক সেৱাৰ সদস্যৰে পৰিচালিত নাগালেণ্ড ৰাজ্যৰ নিয়ম অনুসাৰে গঠিত দেৱানী আৰু অপৰাধমূলক আদালতত প্ৰযোজ্য হ'ব।

(দফা ৩২ আৰু ৩৩)

<u>গোচৰটোৰ অধিবক্তাসকল</u>:

ডি.কে. মিশ্ৰ ডাঙৰীয়া, বি প্ৰসাদ ডাঙৰীয়া, এছ এছ দে ডাঙৰীয়া- আবেদনকাৰীৰ হৈ।

বি.জে.তালুকদাৰ ডাঙৰীয়া, এ.কে. শৰ্মা ডাঙৰীয়া, এ.এম. বুজাৰবৰুৱা ডাঙৰীয়া আৰু টি. আও ডাঙৰীয়া- প্ৰতিপক্ষৰ হৈ

<u>উল্লেখ কৰা গোচৰসমূহ: কালক্ৰমিক</u>

ভাৰত চৰকাৰ বনাম হান্সোলি দেৱী, (২০০২) ৭ এছচিচি ২৭৩।

ৰাকেশ ৱাধাৱান বনাম জগদম্বা ইণ্ডাষ্ট্ৰিয়েল কৰ্প, (২০০২) ৫ এছচিচি ৪৪০।

সুৰজিৎ সিং কলৰা বনাম ভাৰত চৰকাৰ, (১৯৯১) ২ এছচিচি ৮৭।

গুডইয়াৰ ইণ্ডিয়া লিমিটেড বনাম হাৰিয়ানা চৰকাৰ, (১৯৯০) ২ এছচিচি ৭১।

হামিদিয়া হাৰ্ডৱেৰ ষ্ট'ৰছ বনাম বি মোহন লাল ছৌকাৰ, (১৯৮৮) ২ এছচিচি ৫১৩।

উ.পি. ভূডান যজ্ঞ সমিতি, উ.পি. বনাম ব্ৰজ কিশোৰ, (১৯৮৮) ৪ এছচিচি ২৭৪।

এ.পিৰ মুখ্য ন্যায়াধীশ বনাম এল.ভি.এ. ডিক্সিটুলু, (১৯৭৯) ২ এছচিচি ৩৪।

কেছাৱানন্দ ভাৰতী বনাম কেৰালা চৰকাৰ, (১৯৭৩) ৪ এছচিচি ২২৫ : এআইআৰ ১৯৭৩ এছ চি ১৪৬১।

মেঘালয় চৰকাৰ বনাম কাব্ৰহিয়েন কুৰ্কলাং, (১৯৭২) ১ এছচিচি ১৪৮।

নাগালেণ্ড চৰকাৰ বনাম ৰতন সিং, এ আই আৰ ১৯৬৭ এছ চি ২১২:

উৰিষ্যা চৰকাৰ বনাম এম এ টুলোচ এণ্ড কোম্পানী, এ আই আৰ ১৯৬৪ এছ চি ১২৮৪।

ৰায় আৰু আদেশ

(১) য'ত এতিয়াও ন্যায়পালিকাৰ পৰা কাৰ্য্যপালিকাৰ পৃথকীকৰণ সম্ভৱ হোৱা নাই সেই ক্ষেত্ৰত ভাৰতীয় সংবিধানৰ ৫০ নং অনুচ্ছেদৰ বিধি অনুসৰি এই আদালতৰ পূৰ্ণ বিচাৰপীঠে সুভাষীশ চক্ৰৱৰ্তী বনাম মেঘালয় চৰকাৰ, ২০০২ (১) জিএলটি ২২৭ গোচৰত ব্যাখ্যা কৰা অনুসৰি এই আদেশ এই আদালতৰ অধিকাৰক্ষেত্ৰত ২০.৮.২০১৩ তাৰিখৰ আদেশৰ ধাৰাবাহিকতা ৰক্ষা কৰি দিয়া হৈছে।উক্ত ৰায়দানত এই আদালতে লক্ষ্য কৰিছিল যে এই আদালতৰ অধিকাৰক্ষেত্ৰৰ অতৰ্গত কিছুমান বিশেষ স্থানত প্ৰশাসনীয় ন্যায়িক বিধিৰ প্ৰযোজ্য নিয়মৰ অধীনত উপায়ুক্ত, তেওঁলোকৰ সহায়ক আৰু অন্যান্য গাঁৱৰ কৰ্মকৰ্তাৰ ওপৰত ন্যায়িক প্ৰশাসন অৰ্পণ কৰা হৈছিল। ন্যায়িক প্ৰক্ৰিয়া আদালতৰ ওপৰত ন্যস্ত নকৰাৰ ঐতিহাসিক কাৰণ যিয়েই নহওক কিয়, সংবিধানত উল্লেখ থকা অনুসৰি "ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধি আৰু দেৱানী কাৰ্য্যবিধিৰ বিধান অনুসৰি উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ নিয়ন্ত্ৰণত থকা ন্যায়িক বিষয়াসকলৰ ওপৰত ন্যায়িক প্ৰশাসন অৰ্পণ কৰা হ'ব।' এইটো লক্ষ্য কৰা হৈছিল যে আইনৰ নিয়মাৱলী ৰক্ষাৰ বাবে আৰু নাগৰিকৰ স্বাধীনতা ৰক্ষাৰ বাবে এনে কৰাটো প্ৰয়োজনীয়। আইনৰ নিয়মাৱলী আৰু ন্যায়পালিকাৰ স্বাধীনতা সংবিধানৰ মৌলিক বৈশিষ্ট্য।

(২) সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ দ্বাৰা পৰিচালিত অসমৰ ডিমা হাছাও (পূৰ্বৰ উত্তৰ কাছাৰ পাহাৰ) আৰু কাৰ্বি আংলং জিলা (পূৰ্বৰ মিকিৰ পাহাৰ), জনজাতীয় অঞ্চল আৰু এই দুখন জিলাত ন্যায়পালিকাৰ পৰা কাৰ্য্যপালিকা পৃথকীকৰণ কৰা হোৱা নাই।ন কাৰ্যবাহী বিষয়াসকলৰ দ্বাৰা ন্যায়িক প্ৰশাসনৰ ব্যৱস্থাৰ বিষয়টো প্ৰশাসনীয় ন্যায়িক বিধিৰ অন্তৰ্গত। ন্যায় প্ৰশাসনৰ ব্যৱস্থা সামৰি লয়। সুভাষীশ চক্ৰৱৰ্তী (উপৰোক্ত) গোচৰৰ ৰায়দানৰ পিছত উক্ত জিলা দুখনত ন্যায়পালিকাৰ পৃথকীকৰণৰ বাবে কিছুমান পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা হৈছে যদিও আন্তঃগাঁথনিৰ অভাৱত এতিয়াও আদালত স্থাপন কৰা হোৱা নাই।

নাগালেণ্ড, অৰুণাচল আৰু মিজোৰামত এই বিষয়ে পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা হৈছে। আদালত স্থাপন কৰা হৈছে যদিও কিছুমান আইনী সমস্যাৰ সৃষ্টি হৈছে যিবোৰৰ সমাধানৰ প্ৰয়োজন। ২০.৮.২০১৩ তাৰিখে গৃহীত হোৱা আদেশ মৰ্মে গ্ৰহণ কৰা বিবেচনাৰ বিষয়টো আছিল যে "Assam Administration of Justice in the Karbi Anglong District Act, 2009" আৰু the "Assam Administration of Justice in North-Cachar Hills District Act, 2009" প্ৰণয়ন কৰাৰ পিছত আদালতে আৰু কোনো আইন প্ৰণয়ন নকৰাকৈয়ে কাম আৰম্ভ কৰিব পাৰিব নেকি। ৯ নম্বৰ দফাত পৰ্য্যবেক্ষণ কৰা হৈছিল যে:

"দুয়োটা দলেই সংশ্লিষ্ট জনজাতি হ'লে, তেনে ক্ষেত্ৰত বিবেচনাৰ বাবে উত্থাপন হোৱা প্ৰশ্নটো হ'ল যে ওপৰৰ আইনসমূহ প্ৰণয়নৰ পিছত কোনো আদালতে জনজাতীয় অঞ্চলত আৰু বেলেগ আইন প্ৰণয়নৰ প্ৰয়োজনীয়তা নোহোৱাকৈ আৰু দফা ৩ ৰ আইনৰ অধিনত বিচাৰৰ বাবে গঠিত

স্বায়ত্তশাসিত পৰিষদৰ অধিকাৰক্ষেত্ৰত কোনো প্ৰভাৱ নেপেলোৱাকৈ কাম আৰম্ভ কৰিব পাৰে নেকি?”

(৩) বিদ্বান মহাধিবক্তাই প্ৰকাশ কৰা অসুবিধাটো আছিল যে সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ ৪ নং দফাৰ সন্দৰ্ভত আৰু বংগ, আগ্ৰা আৰু অসম দেৱানী আদালত আইন, ১৮৮৭ প্ৰযোজ্য নোহোৱাৰ ক্ষেত্ৰত (চিভিল কোৰ্টছ এক্ট), আদালত স্থাপন কৰাটো অনুমোদিত নহ'বও পাৰে। আনহাতে, বিদ্বান এমিকাছ কিউৰিয়ে (আদালতৰ বন্ধু) কৈছিল যে কোনো সাংবিধানিক সংশোধনৰ প্ৰয়োজন নাই কাৰণ যি অঞ্চলত দুয়োটা পক্ষ অনুসূচিত জনজাতি, তেনে ক্ষেত্ৰত সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ ৪ নং দফাত বিবেচনা কৰা হৈছিল যে দফা ৩ৰ জৰিয়তে প্ৰণয়ন কৰা আইনসমূহৰ দ্বাৰা গাঁও পৰিষদ/আদালত স্থাপন কৰা হ'ব। বাকী সকলো বিষয়ৰ বাবে আদালত গঠন কৰাটো সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ ৪ নং দফাৰ সৈতে অসঙ্গতিপূৰ্ণ নাছিল। সংবিধান সভাৰ আলোচনাতো এই বিষয়ে উল্লেখ কৰা হৈছিল। আৰু উল্লেখ কৰা হৈছিল যে সুভাষীশ চক্ৰৱৰ্তী (উপৰোক্ত) গোচৰৰ ৰায়দানৰ পিছত আনকি গাঁও পৰিষদ/আদালতসমূহো সংবিধানৰ ২৩৫ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত এই আদালতৰ তত্বাৱধান আৰু নিয়ন্ত্ৰণৰ অধীনত আছিল। দাখিল কৰা হৈছিল যে উক্ত ৰায়দানৰ পিছত দেৱানী আদালত আইনৰ প্ৰযোজ্যতা বাদ দিয়া হোৱা নাছিল। যিহেতু দেৱানী আদালত আইনখন তেতিয়াৰ উত্তৰ-পশ্চিম প্ৰদেশৰ লেফটেনেণ্ট গৱৰ্ণৰ আৰু অসমৰ মুখ্য আয়ুক্তৰ দ্বাৰা পৰিচালিত ভূখণ্ডসমূহলৈ সম্প্ৰসাৰিত, ভাৰত চৰকাৰৰ আইন, ১৯৩৫ ধাৰা ৯২ৰ অধীনত "বৰ্হিভুত অঞ্চল”ত ফেডাৰেল

আইন প্ৰযোজ্যতাৰ বিৰুদ্ধে বাধা প্ৰযোজ্য নাছিল। দেৱানী আদালত আইনৰ ধাৰা ১(২) তলত দিয়া ধৰণে:

(২) এইটো সেইসমুহ অঞ্চললৈকে বিস্তৃত হৈ আছে (যিবোৰ ১৮৮৭ চনৰ ১১ মাৰ্চত আছিল) যিসমুহ ক্ৰমে লেফটেনেণ্ট গৱৰ্ণৰ আৰু উত্তৰ পশ্চিম প্ৰদেশ আৰু অসমৰ মুখ্য আয়ুক্তৰ দ্বাৰা পৰিচালিত কিন্তু সেই ভূখণ্ডসমূহৰ এনে অংশ যিবোৰ আপাততঃউচ্চ ন্যায়ালয়ৰ সাধাৰণ দেৱানী ক্ষেত্ৰাধিকাৰৰ অধীনত নাই, সেইসমূহ ইয়াৰ অন্তৰ্গত নহয় (গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা হৈছে)।

(৪) এইটো স্পষ্ট যে দেৱানী আদালত আইনৰ জৰিয়তে, যদিও ই এটা প্ৰাক-সংবিধান ফেডাৰেল আইন, এইটো কোৱা হৈছিল যে এই আদলতৰ ক্ষেত্ৰাধিকাৰৰ অধিনত নথকা অঞ্চলৰ বাহিৰে প্ৰশ্ন উত্থাপিত অঞ্চলৰ ক্ষেত্ৰতো একেই কথা প্ৰযোজ্য হ'ব। যিহেতু এই আদালতৰ অধিকাৰক্ষেত্ৰ আনকি গতানুগতিকভাবে আদালত গঠন নোহোৱা ভূখণ্ডৰ ওপৰতো আছে, গতিকে গতানুগতিক আদালত গঠন হোৱাৰ পিছত দেৱানী আদালত আইন প্ৰযোজ্য নহ'ব পৰা কোনো ক্ষেত্ৰকো এই ব্যতিক্ৰমে সামৰি লোৱা নাই। এই দৃষ্টিভংগীত মেঘালয় চৰকাৰ বনাম কাব্ৰহিয়েন কুৰ্কালাং, (১৯৭২) ১ এছচিচি ১৪৮ত উল্লেখ কৰা অনুসৰি ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অঞ্চলত কেৱল সংবিধানৰ পিছৰ কেন্দ্ৰীয় আইন প্ৰযোজ্য বুলি গৃহিত নিয়ম প্ৰযোজ্য নহয়। ওপৰৰ কথাখিনি বিবেচনা কৰি আমি এই সিদ্ধান্তত উপনীত হ'লোঁ যে-

"(১৪) আমি প্ৰথম দৰ্শনত এই মতামতত উপনীত হও যে জিলা দুখনত আদালত স্থাপন কৰাত কোনো বাধা নাই । ষষ্ঠ অনুসূচীৰ ৪ নং দফাৰ অধীনত জিলা পৰিষদৰ যে দুয়োটা পক্ষ অনুসূচিত জনজাতি হোৱা গোচৰৰ ক্ষেত্ৰত ৩ নং দফাৰ অধীনত আইন প্ৰশাসনৰ বাবে গাঁও পৰিষদ/আদালত

গঠন কৰাৰ অধিকাৰ আছে সেই কথাটোৱে ৪ নম্বৰ দফাৰ পৰিসৰৰ বাহিৰত আদালত গঠনত কোনো ধৰণে প্ৰভাৱ পেলোৱা নাই যিটো ৪ নং অনুচ্ছেদৰ পৰিসৰৰ ভিতৰত নপৰে। বংগ, আগ্ৰা আৰু অসম দেৱানী আদালতৰ আইন, ১৮৮৭ৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি আদালত স্থাপন কৰিবলৈ (যিবোৰ ৪ নম্বৰ দফাৰ পৰিসৰৰ ভিতৰত নহয়) কোনো আইন প্ৰণয়নৰ প্ৰয়োজন নাই বা সংবিধানৰ সংশোধনীৰ প্ৰয়োজন নাই। যদিহে ধৰি লোৱা হয় যে অনুসুচীৰ ৩ আৰু ৪ নং দফাত সামৰি নোলোৱা প্ৰশাসনিয় ন্যায়ৰ ক্ষেত্ৰত আদালত স্থাপন কৰিব নোৱাৰি, তেন্তে পৰিস্থিতি অকাৰ্যকৰী হৈ পৰিব। এই দুখন আইনে প্ৰসাশনীয় ন্যায়িক বিধি বাতিল কৰিছে। দেৱানী কাৰ্য্যবিধি আৰু ফৌজদাৰি কাৰ্য্যবিধি অঞ্চলটোলৈ সম্প্ৰসাৰিত হৈছে। অৱশ্যে, পৰামৰ্শ দিয়া মতে, আমি বিদ্বান মহাধিবক্তা আৰু এমিকাচ কিউৰিক পৰবৰ্ত্তি কাৰ্য্যপন্থা বিবেচনা কৰিবলৈ সময় দিছো।”

(৫) আমি বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা এমিকাছ কিউৰি হিচাপে-শ্ৰী ডি-কে মিশ্ৰৰ, বিদ্বান চৰকাৰী অধিবক্তা, অসম- শ্ৰী বি.জে.তালুকদাৰ, অতিৰিক্ত মহাধিবক্তা, মিজোৰাম-শ্ৰী এ কে শৰ্মাৰ, বিজ্ঞ চৰকাৰী অধিবক্তা, অৰুণাচল প্ৰদেশ- শ্ৰী এ.এম. বুজাৰবৰুৱাৰ, আৰু বিদ্বান চৰকাৰী অধিবক্তা, নাগালেণ্ড-শ্ৰী টি আওৰ যুক্তি শুনিলো।

(৬) বিদ্বান এমিকাছ কিউৰিয়ে পূৰ্বে কৰা দাখিলসমূহ পুনৰবাৰ উল্লেখ কৰিছে।বিদ্বান অতিৰিক্ত মহাধিবক্তা, মিজোৰাম আৰু অসম, অৰুণাচল প্ৰদেশ আৰু নাগালেণ্ডৰ বিদ্বান অধিবক্তাইও এই আদালতৰ পূৰ্বৰ আদেশত উল্লেখ কৰা আইনী স্থিতিৰ বিৰোধিতা কৰা নাই, যিটো ওপৰত উদ্‌ধৃত কৰা হৈছে।সেই অনুসৰি এই আদালতৰ পূৰ্বৰ আদেশত যিটো

প্ৰাইমা ফেচি সিদ্ধান্তত উপনীত হৈছিল, সেইটো চুড়ান্ত বুলি বিবেচনা কৰা হ’ব। তেনে কৰাৰ সময়ত আমি অৰুণাচল প্ৰদেশ আৰু নাগালেণ্ড ৰাজ্যৰ প্ৰেক্ষাপটতো বিষয়টোৰ ওপৰত আলোচনা কৰিবলৈ আগবাঢ়িব পাৰো।মিজোৰাম ৰাজ্যৰ কথা ক’বলৈ গ’লে ইতিমধ্যে সুকীয়া দেৱানী আদালত আইন প্ৰণয়ন কৰা হৈছে। দেৱানী কাৰ্য্যবিধি আৰু ফৌজদাৰি কাৰ্য্যবিধিও প্ৰযোজ্য কৰা হৈছে।উক্ত ৰাজ্যখনৰ সন্দৰ্ভত এই পৰ্যায়ত আৰু কোনো আলোচনাৰ প্ৰয়োজন নাই।

(৭) আমি ইতিমধ্যে অসমত The Assam Administration of Justice in the Karbi Anglong District Act, 2009 আৰু the Assam Administration of Justice in North-Cachar Hills District Act, 2009 প্ৰণয়নৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিছো। The Assam Administration of Justice in the Karbi Anglong District Act, 2009 ৰ প্ৰস্তাৱনা তলত দিয়া ধৰণে:

"অসম ৰাজ্যৰ কাৰ্বি-আংলং জিলাত দেৱানী আৰু ফৌজদাৰী উভয়ৰে ন্যায় প্ৰশাসনৰ ব্যৱস্থা কৰাটো যুক্তিসংগত যাতে গতানুগতিকভাবে স্থাপিত আদালতৰ বাবে দেৱানী আৰু ফৌজদাৰী গোচৰৰ বিচাৰ প্ৰক্ৰিয়াত সুবিধা হয় যাতে ভাৰতীয় সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ বিধান আৰু ইয়াৰ সৈতে জড়িত বা আনুষংগিক বিষয়সমূহৰ অধীনত ন্যায়পালিকাক কাৰ্যবাহীৰ পৰা পৃথক কৰাৰ সাংবিধানিক বিধি উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ আদেশৰ জৰিয়তে কাৰ্যকৰী কৰিব পৰা যায়।

ভাৰতৰ সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ গণ্ডি আৰু পৰিসৰৰ ভিতৰত উপায়ুক্ত বা তেওঁৰ সহায়কসকলৰ ন্যায়িক প্ৰশাসনৰ বৰ্তমানৰ ব্যৱস্থাটো সলনি কৰিবলৈ

আৰু ন্যায়িক কাৰ্য্য সম্পাদনৰ বাবে গতানুগতিক দেৱানী আৰু ফৌজদাৰী আদালত স্থাপন কৰাটো যুক্তিসংগত । কাৰ্বি আংলং অঞ্চলসমূহ জনজাতীয় অঞ্চল হোৱা বাবে সেইসমূহ সংবিধানৰ ২৪৪ অনুচ্ছেদৰ অধীনত আলোচিত সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অন্তৰ্ভুক্ত। গতিকে সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ ৪ আৰু ৫ নং দফাৰ বিধানৰ অধীনত নিয়মীয়া দেৱানী আৰু ফৌজদাৰী আদালতক কাৰ্যক্ষম কৰি তোলা হ'ব।"

(৮) আইনখনৰ ২ নম্বৰ ধাৰাই দেৱানী আৰু ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধিৰ সম্প্ৰসাৰণ কৰে আৰু ৩ নম্বৰ ধাৰাই সেই পৰ্য্যন্ত প্ৰশাসনীয় ন্যায়িক বিধি বাতিল কৰে। উক্ত বিধিসমূহ হ'ল-

২ (১) ক্ৰমে দেৱানী কাৰ্য্যবিধি, ১৯০৮ৰ ধাৰা ১ৰ উপ-ধাৰা (৩) আৰু ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধি, ১৯৭৩ৰ ধাৰা ১ৰ উপ-ধাৰা (২)ৰ বিধানৰ অধীনত যি তাৰিখৰ পৰা কাৰ্য্যকৰি হোৱাকৈ ৰাজ্য চৰকাৰে চৰকাৰি ৰাজপত্ৰত অৱগত কৰে, তেতিয়াৰ পৰা ভাৰতৰ সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচীৰ অধীনত দেৱানী কাৰ্য্যবিধি, ১৯০৮ আৰু ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধি, ১৯৭৩ ৰ বিধানসমূহ ন্যায়িক প্ৰশাসনৰ ক্ষেত্ৰত সমগ্ৰ কাৰ্বি আংলং জিলাত প্ৰযোজ্য হ'ব।

(২) ষষ্ঠ অনুসূচীৰ বিধানৰ অধীনত দেৱানী আৰু ফৌজদাৰী গোচৰৰ সৈতে জড়িত কাৰ্য্যবিধি, তদন্ত, বিচাৰ আৰু অন্যান্য গোচৰ সম্বন্ধে উধ্ভৱ হোৱা সকলো বিষয়সমূহৰ ক্ষেত্ৰত ১৯০৮ চনৰ দেৱানী কাৰ্য্যবিধি আৰু ১৯৭৩ৰ ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধি যথাযথভাৱে প্ৰযোজ্য হ'ব।

(৩) কাৰ্বি আংলং জিলাৰ বৰ্তমানৰ ব্যৱস্থাৰ অধীনত এই আইনখনে সামৰি লোৱা গোচৰসমূহৰ লগত প্ৰাসংগিক আৰক্ষীৰ ক্ষমতা আৰু কাম-কাজ এতিয়া ৰাজ্যিক আৰক্ষী কৰ্তৃপক্ষই সম্পন্ন কৰিব। তেওঁলোকে এই ক্ষমতা আৰু কাৰ্য্যসমূহ দেৱানী কাৰ্য্যবিধি, ১৯০৮, আৰু ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধি, ১৯৭৩ৰ প্ৰযোজ্য বিধান অনুসৰি ব্যৱহাৰ কৰিব।

৩/ (১) শিৱসাগৰ, নগাঁও, আৰু মিকিৰ পাহাৰীয়া ট্ৰেক্টত ন্যায়িক প্ৰশাসন আৰু আৰক্ষী প্ৰশাসনৰ নিয়ম, অনুসূচিত জিলা আইন, ১৮৭৪ (১৮৭৪ চনৰ চতুৰ্দশ আইন) ৰ ৬ নং ধাৰাত প্ৰদান কৰা ক্ষমতাৰ অধীনত ৰাজ্যপালে গঠন কৰে, যাক ইয়াৰ পিছত "নিয়ম" বুলি উল্লেখ কৰা হৈছে, সেইয়া যিমানখিনিলৈকে এই আইনৰ বিধানৰ সৈতে সংঘাতপূৰ্ণ হ'ব, বাতিল কৰা হ'ব।

(২) উল্লেখিত নিয়মসমূহ বাতিল হ'লেও সেই নিয়মৰ অধীনত ইতিমধ্যে সম্পূৰ্ণ হোৱা যিকোনো কাৰ্য্য বা নিষ্পত্তি হোৱা গোচৰক এই নতুন আইন কাৰ্যকৰী হোৱাৰ আগতেই কৰা বা নিষ্পত্তি হোৱা বুলি গণ্য কৰা হ'ব।

(ii) বৰ্তমান উপায়ুক্তৰ আদালত বা উপ আয়ুক্তৰ সহায়কসকলৰ অধীনত থকা দেৱানী আৰু ফৌজদাৰী গোচৰ, আপীল, আবেদন, কাৰ্য্যবিধি বা আন যিকোনো বিষয়কে ধৰি সকলো আইনী বিষয় উপযুক্ত দেৱানী আৰু ফৌজদাৰী আদালতলৈ স্থানান্তৰ কৰা হ'ব যিবোৰ ক্ৰমে ১৯০৮ চনৰ দেৱানী কাৰ্য্যবিধি আৰু ১৯৭৩ চনৰ ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধি অনুযায়ী স্থাপিত হ'ব। এই বদলি ৰাজ্য চৰকাৰে অধিসূচনাৰ জৰিয়তে নিৰ্ধাৰণ কৰা তাৰিখৰ পৰা কাৰ্যকৰী হ'ব।

(iii) (ক) কাৰ্বি আংলং জিলাত প্ৰযোজ্য যিকোনো আইনৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা দেৱানী আৰু আন গোচৰৰ বিচাৰত উপযুক্ত কৰ্তৃত্ব থকা দেৱানী আদালতে ১৯০৮ চনৰ দেৱানী কাৰ্য্যবিধিৰ সংশোধিত সংস্কৰণত উল্লেখ কৰা নিয়মসমূহ মানি চলিব।

(খ) দণ্ডবিধি, ১৮৬০ বা আন যিকোনো বৰ্তমানৰ আইন অনুসৰি মৃত্যুদণ্ড, আজীৱন কাৰাদণ্ড, বা কমেও ৫ বছৰৰ কাৰাদণ্ডৰ শাস্তিযোগ্য অপৰাধৰ সৈতে জড়িত ফৌজদাৰী গোচৰৰ বিচাৰত উপযুক্ত কৰ্তৃত্ব থকা আদালতে ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধিৰ সংশোধিত সংস্কৰণ, ১৯৭৩ মতে পৰিচালিত হ'ব।

(৯) আমি মন কৰিব পাৰোঁ যে অসম ৰাজ্যইও ২১.৯.২০১২ তাৰিখৰ অধিসূচনা তলত দিয়া ধৰণেৰে জাৰি কৰিছে:

"এন.জে.ডি.জে.(ই)২৬০/২০১০১২৪: গুৱাহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ পৰামৰ্শৰ ভিত্তিত অসমৰ ৰাজ্যপালগৰাকীয়ে কাৰ্বি আংলং জিলাত তলত উল্লেখ কৰা আদালত গঠনৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰিছে। এই আদালতসমূহে নিজৰ নিৰ্দিষ্ট এলেকাৰ ভিতৰত দেৱানী আৰু ফৌজদাৰী দুয়োপ্ৰকাৰৰ গোচৰৰ কাৰ্য্যাৱলী পৰিচালনা কৰিব। এই আদালতসমূহৰ প্ৰতিষ্ঠা কাৰ্যকৰী হ'ব যি তাৰিখৰ পৰা প্ৰিজাইডিং অফিচাৰসকলে আনুষ্ঠানিকভাৱে দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰে।

১/ জিলা আৰু সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ আদালত।

২/ দেৱানী আদালত (জ্যেষ্ঠ বিভাগ)।

৩/ মুনচিফৰ আদালত।

৪/ মুখ্য ন্যায়িক দণ্ডাধীশৰ আদালত।

৫/ অতিৰিক্ত মুখ্য ন্যায়িক দণ্ডাধীশৰ আদালত।

৬/ মহকুমা ন্যায়িক দণ্ডাধীশৰ আদালত।

৭/ প্ৰথম শ্ৰেণীৰ ন্যায়িক দণ্ডাধীশৰ আদালত

৮/ দ্বিতীয় শ্ৰেণীৰ ন্যায়িক দণ্ডাধীশৰ আদালত।"।

(১০) অতিৰিক্ত অধিসূচনা প্ৰকাশ কৰা হৈছে, য'ত প্ৰয়োজনীয় সহায়ক কৰ্মচাৰীৰ নিযুক্তি বা আবণ্টনৰ অনুমোদন দিয়া হৈছে।

(১১) পূৰ্বে উল্লেখ কৰা তথ্য বিবেচনা কৰিলে ডিমা হাছাও আৰু কাৰ্বি আংলং জিলাত আদালত স্থাপনৰ ক্ষেত্ৰত কোনো বাধা থকা যেন নালাগে। অতিৰিক্ত আইন প্ৰণয়ন, দেৱানী আদালত আইন প্ৰণয়ন বা সংবিধান সংশোধনীৰ প্ৰয়োজন নোহোৱাকৈয়ে এই কাম কৰিব পাৰি।

(১২) এতিয়া, অৰুণাচল প্ৰদেশ ৰাজ্য সম্পৰ্কীয় বিষয়টো সম্বোধন কৰোহক-

(১৩) অৰুণাচল প্ৰদেশৰ ন্যায়িক সেৱা গঠনৰ বাবে অৰুণাচল প্ৰদেশৰ ন্যায়িক সেৱা নিয়মাৱলী, অৰুণাচল প্ৰদেশে ২০০৬ চনত ঘোষণা কৰিছে। প্ৰায় সকলো অনুমোদিত পদতে বিষয়াসকলক নিৰ্বাচিত কৰা হৈছে আৰু নিযুক্তি দিয়া হৈছে। আদালতসমূহ সঠিকভাৱে গঠন কৰা হৈছে আৰু কাৰ্যক্ষম হৈ আছে। কেন্দ্ৰীয় আইন (অৰুণাচল প্ৰদেশলৈ সম্প্ৰসাৰণ) আইন, ২০০৭ৰ জৰিয়তে অৰুণাচল প্ৰদেশ ৰাজ্যত দেৱানী কাৰ্য্যবিধি (CPC) প্ৰযোজ্য কৰা হৈছে। ইয়াৰ উপৰিও ২৪.১০.২০১১ তাৰিখৰ এক

অধিসূচনাৰ জৰিয়তে অৰুণাচল প্ৰদেশ ৰাজ্যৰ ক্ষেত্ৰতো ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধি (Cr.PC) প্ৰযোজ্য কৰা হৈছে।

(১৪) বিবেচনাধীন বিষয়টো হ'ল অৰুণাচল প্ৰদেশ ন্যায়িক সেৱাৰ সদস্যৰে গঠিত নিয়মীয়া আদালতে পৰিচালনা কৰি থকা বিষয়সমূহৰ ওপৰত বিচাৰৰ ক্ষমতা দেৱানী আদালত আইন বা উত্তৰ-পূব সীমান্ত (প্ৰশাসন আৰু ন্যায়) নিয়মাৱলী, ১৯৪৫ (নিয়ম)ৰ অধীনত পৰে নেকি? প্ৰশ্ন হয় এই আদালতসমূহ দেৱানী আদালত আইনৰ অধীনত গঠিত বুলি গণ্য কৰা উচিত নেকি?

(১৫) স্বীকাৰ্য্য যে ওপৰত ৩ নং দফাত উল্লেখ কৰা ২০০৯ চনৰ আইনৰ আৰ্হিত ন্যায় প্ৰশাসন আইন প্ৰণয়ন নোহোৱাৰ বাহিৰে অসম ৰাজ্যৰ ডিমা হাচাও আৰু কাৰ্বি আংলং জিলাৰ পৰা অৰুণাচল প্ৰদেশ ৰাজ্য পৃথক নহয়। যি কি নহওক আদালত স্থাপনৰ পিছত এই যুক্তি উত্থাপন কৰিব নোৱাৰি যে সত্ত্বেও যুক্তি দিয়া হৈছে যে নিয়মসমূহে আদালতৰ অধিকাৰক্ষেত্ৰ নিৰ্ধাৰণ কৰিব কাৰণ সেইবোৰ স্পষ্টভাৱে বাতিল কৰা হোৱা নাই। অসমৰ জনজাতীয় জিলাৰ বাবে সিদ্ধান্ত লোৱাৰ দৰে যদি দেৱানী আদালত আইন প্ৰযোজ্য বুলি গণ্য কৰা হয়, তেন্তে সেই ক্ষেত্ৰত নিয়মাৱলীৰ কৰ্তৃত্ব আৰু নাথাকিব।

(১৬) ন্যায়িক বিষয়াৰ দ্বাৰা পৰিচালিত নিয়মীয়া আদালতে দেৱানী আদালত আইন অনুসৰি ন্যায় প্ৰশাসন কৰিব। ফলস্বৰূপে কাৰ্যপালিকাক ন্যায়িক ক্ষমতা প্ৰদান কৰা উত্তৰ-পূৱ সীমান্ত (প্ৰশাসন আৰু ন্যায়) নিয়মাৱলী, ১৯৪৫ সেই পৰ্য্যায়লৈকে কাৰ্যকৰী নহ'ব। এই পৰিস্থিতি অন্তৰ্নিহিত বাতিলৰ মতবাদৰ (The doctrine of implied repeal) অধীনত থাকে।

(১৭) উৰিষ্যা চৰকাৰ বনাম এম এ টুলোচ এণ্ড কোম্পানী, এ আই আৰ ১৯৬৪ এছ চি ১২৮৪ গোচৰত, মাননীয় উচ্চতম ন্যায়ালয়ে ৩৭ নং দফাত লক্ষ্য কৰিছিল:

বৰ্তমানৰ আইনখনৰ বিৰোধী বা অসঙ্গতিপূৰ্ণ নতুন আইন প্ৰৱৰ্তনৰ জৰিয়তে কোনো আইন বাতিল হ'ব পাৰে। বাতিলটো স্পষ্টভাৱে হওক, পৰোক্ষভাৱে হওক বা বিৰোধী আইন প্ৰণয়নৰ জৰিয়তে হওক, বাতিল কাৰ্যকৰী কৰাৰ বাবে যদি আইনী ক্ষমতা থাকে, তেন্তে ইয়াৰ কোনো বিশেষ গুৰুত্ব নাই।

(১৮) আমি এতিয়া নাগালেণ্ডৰ গোচৰটো লৈছো। নাগালেণ্ড ন্যায়িক সেৱা নিয়ম, ২০০৬ অৰুণাচল প্ৰদেশ ন্যায়িক সেৱা নিয়মৰ সৈতে প্ৰায় একেলগে জাৰি কৰা হৈছে।তাৰ পিছত ন্যায়িক বিষয়াসকলক আদালতৰ কাম কাজ পৰিচালনাৰ বাবে নিযুক্তি দিয়া হৈছে। একে উপমাৰ আধাৰত নাগালেণ্ড ৰাজ্যৰ ক্ষেত্ৰতো দেৱানী আদালত আইন প্ৰযোজ্য বুলি ধৰিব লাগিব।

(১৯) বিবেচনা কৰিবলগীয়া বাকী প্ৰশ্নটো হ'ল নাগালেণ্ড ন্যায়িক সেৱাৰ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা পৰিচালিত আদালতে গোচৰৰ বিচাৰত ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধি (Cr.PC) আৰু দেৱানী কাৰ্য্যবিধি (CPC) প্ৰয়োগ কৰিবনে যদিও অসমত ২০০৯ চনৰ আইনৰ দ্বাৰা, ২০১১ চনৰ ২৪ অক্টোবৰত অৰুণাচল প্ৰদেশত এক অধিসূচনাৰ দ্বাৰা, মিজোৰামত সুকীয়া প্ৰণয়নৰ জৰিয়তে কৰাৰ দৰে এই কাৰ্য্যবিধিসমূহ নাগালেণ্ডলৈ স্পষ্টভাৱে সম্প্ৰসাৰিত হোৱা নাই। ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধিৰ ধাৰা ১(২) ৰ বিধান তলত দিয়া ধৰণৰ:

অষ্টম, দশম আৰু একাদশ অধ্যায়ৰ বাহিৰে ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধিৰ (Cr.PC) কিছুমান বিধান প্ৰযোজ্য নহ'ব:

(ক) নাগালেণ্ড ৰাজ্যত আৰু

(খ) জনজাতীয় অঞ্চলৰ ক্ষেত্ৰত।

নাগালেণ্ডৰ সংশ্লিষ্ট ৰাজ্য চৰকাৰে অধিসূচনাৰ জৰিয়তে, এই বাদ দিয়া বিধানসমূহ সমগ্ৰ ৰাজ্য বা ইয়াৰ নিৰ্দিষ্ট অংশত, বা জনজাতীয় অঞ্চলসমূহত প্ৰয়োগ কৰিবলৈ বাছি লোৱাৰ কৰ্তৃত্ব আছে । যদি চৰকাৰে তেনে কৰাৰ সিদ্ধান্ত লয়, তেন্তে তেওঁলোকে প্ৰয়োজনীয় বুলি বিবেচনা কৰি অতিৰিক্তভাবে বা পৰিস্থিতিগত দাবীৰ ফলশ্ৰুতিত তেনে কৰিব পাৰে আৰু এই পৰিৱৰ্তনসমূহ অধিসূচনাত নিৰ্দিষ্ট কৰা হ'ব।

(২০) দেৱানী কাৰ্য্যবিধিৰ ধাৰা ১(৩)ৰ বিধান তলত উল্লেখ কৰা হৈছে:

ৰাজ্য চৰকাৰে দেৱানী কাৰ্য্যবিধি বা ইয়াৰ নিৰ্দিষ্ট বিধানসমূহৰ প্ৰয়োগ সমগ্ৰ ৰাজ্য বা নাগালেণ্ড ৰাজ্যৰ নিৰ্দিষ্ট অংশ বা জনজাতীয় অঞ্চললৈ সম্প্ৰসাৰিত কৰিব পাৰে। এই সম্প্ৰসাৰণ চৰকাৰী ৰাজপত্ৰত প্ৰকাশিত চৰকাৰী অধিসূচনাৰ জৰিয়তে কৰিব পাৰিব। ইয়াৰ উপৰিও চৰকাৰে প্ৰয়োজনীয় বুলি বিবেচিত পৰিপূৰক, পৰিস্থিতিগত পৰিৱৰ্তন প্ৰৱৰ্তন কৰিব পাৰে আৰু এই পৰিৱৰ্তনসমূহ অধিসূচনাত নিৰ্দিষ্ট কৰা হ'ব।

(২১) বিদ্বান এমিকাছ কিউৰিয়ে দাখিল কৰা যুক্তিটো হ'ল যে নাগালেণ্ড ৰাজ্য আৰু জনজাতীয় অঞ্চলত ধাৰা ১(২)ৰ বিধান অনুসৰি ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধি (Cr.PC) বাদ দিয়া আৰু ধাৰা ১(৩)ৰ বিধান অনুসৰি বাদ দিয়া দেৱানী কাৰ্য্যবিধি (চিপিচি) কেৱল প্ৰশাসনীয় ন্যায়িক বিধিৰ অধীনত ন্যায়িক

ক্ষমতা প্ৰয়োগ কৰা গাঁও পৰিষদ/আদালত বা প্ৰথাগত আদালতৰ ক্ষেত্ৰতহে প্ৰযোজ্য। এই যুক্তি অনুসৰি নাগালেণ্ড ন্যায়িক সেৱাৰ সদস্যৰ দ্বাৰা পৰিচালিত নিয়মীয়া আদালতৰ ক্ষেত্ৰত ই প্ৰযোজ্য নহয়, যিবোৰ দেৱানী আদালত আইনৰ অধীনত প্ৰতিষ্ঠা কৰা বুলি গণ্য কৰা হয়। ২০০৯ চনৰ আইনসমূহে অন্যথা যিটো অন্তৰ্নিহিত সেইয়া স্পষ্টভাৱে প্ৰতিফলিত কৰে। বিদ্বান এমিকাছ কুৰিয়ে যুক্তি আগবঢ়ায় যে উল্লেখ কৰা বিধানটোক আক্ষৰিক অৰ্থত নহয়, উদ্দেশ্যমূলকভাৱে ব্যাখ্যা কৰা উচিত যাতে অৰ্থহীনতা ৰোধ কৰিব পৰা যায়। ইয়াৰ দুটা সম্ভাব্য ব্যাখ্যা আছে: এটা হ'ল এইটো বুজা যে এই বিধানটো প্ৰথাগত আদালত বা প্ৰশাসনীয় ন্যায়িক নিয়মৰ অধীনত কাৰ্যবাহী বিষয়াৰ দ্বাৰা পৰিচালিত আৰু ন্যায়িক বিষয়াৰে কৰ্মচাৰীৰে গঠিত নিয়মীয়া আদালত দুয়োটাতে প্ৰযোজ্য। আনটো ব্যাখ্যা হ'ল ইয়াক কেৱল প্ৰথাগত আদালত আৰু কাৰ্যবাহী বিষয়াৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হৈ থকা আদালতৰ ক্ষেত্ৰতহে প্ৰযোজ্য বুলি বিবেচনা কৰা। বিধানসভাৰ উদ্দেশ্য আৰু আইনৰ নীতিৰ সৈতে মিল থকা ব্যাখ্যাৰ পক্ষপাতিত্ব কৰিব লাগে। এই প্ৰভিজ'ৰ উদ্দেশ্য বুজিবলৈ হ'লে নাগালেণ্ড ৰাজ্য আৰু অন্যান্য জনজাতীয় অঞ্চলৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য আইনসমূহৰ ঐতিহাসিক পটভূমি বিবেচনা কৰাটো প্ৰয়োজনীয়। এটা নিৰ্দিষ্ট আইনী গোচৰত (নাগালেণ্ড চৰকাৰ বনাম ৰতন সিং, এ আই আৰ ১৯৬৭ এছ চি ২১২) লক্ষ্য কৰা হৈছিল যে প্ৰশাসনীয় ন্যায়িক নিয়মৰ অধীনত স্থাপিত আদালতসমূহ কাৰ্যবাহী বিষয়াৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হৈছিল। এই আদালতসমূহক নিয়মীয়া আদালতৰ সমতুল্য নহয়, বৰঞ্চ এক সুকীয়া শ্ৰেণী হিচাপে গণ্য কৰা হৈছিল। ফলত কাৰ্যবাহী বিষয়াসকলে পৰিচালনা কৰা আদালতসমূহত ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধি(Cr.PC) প্ৰয়োগ নকৰাটোৰে ১৪

আৰু ২১ নং অনুচ্ছেদ উলংঘা কৰা নহয় বুলি ধৰা হ’ল। উল্লেখিত ৰায়দানৰ পিছত আইনী পৰিৱেশৰ যথেষ্ট পৰিৱৰ্তন হৈছে। প্ৰথম অৱস্থাত সংবিধানৰ ৫০ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত নিৰ্দেশনামূলক নীতি হিচাপে থকা ন্যায়পালিকাৰ পৃথকীকৰণে কেছাৱনন্দ ভাৰতী বনাম কেৰালা চৰকাৰ গোচৰত দিয়া সিদ্ধান্তৰ পিছত আদেশৰ মৰ্যাদা লাভ কৰিছে। সেই অনুসৰি ন্যায়িক সেৱা স্থাপন কৰা হৈছে, যাৰ ফলত নিয়মীয়া আদালতৰ সৃষ্টি হৈছে। বৰ্তমানৰ পৰিস্থিতিত এই নিয়মীয়া আদালতসমূহত চলি থকা ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধি (Cr.PC) আৰু দেৱানী কাৰ্য্যবিধি (CPC)ৰ প্ৰয়োগ বাদ দিয়াক উদ্দেশ্য হিচাপে ধৰি লোৱাটো অযুক্তিকৰ হ’ব। এনে ব্যাখ্যাই আইনখনৰ উদ্দেশ্যক ক্ষতিগ্ৰস্ত কৰিব আৰু নিয়মীয়া আদালতে ন্যায় প্ৰশাসনত বাধাৰ সৃষ্টি কৰিব। যুক্তি দিয়া হৈছে যে সমগ্ৰ নাগালেণ্ড আৰু একে পৰিস্থিতিত অন্যান্য ৰাজ্যসমূহত চলি থকা নিয়মীয়া আদালতৰ আইনী পদ্ধতিত একাকাৰীতা নিশ্চিত কৰিবলৈ নিয়মীয়া আদালতত নহয়, প্ৰথাগত বা গাঁও আদালতৰ ক্ষেত্ৰতহে এইটো প্ৰযোজ্য হ’ব লাগে।এনে-ব্যাখ্যাৰ দ্বাৰা; আইনৰ উদ্দেশ্য পৰাস্ত হ’ব আৰু এই নিয়মীয়া আদালতসমূহত ন্যায়িক প্ৰশাসনত বাধাৰ সৃষ্টি হ’ব। ইয়াৰ ফলত নাগালেণ্ডৰ নিয়মীয়া আদালত আৰু অন্যান্য ৰাজ্যৰ নিয়মীয়া আদালতৰ মাজত আইনী পদ্ধতিৰ একাকাৰীতাৰ অভাৱ হ’ব, যদিও এই আদালতসমূহৰ কাৰ্য্যকলাপত কোনো বিশেষ পাৰ্থক্য নাই। গতিকে যুক্তি দিয়া হয় যে নিয়মীয়া আদালতত নহয়, কেৱল প্ৰথাগত বা গাঁৱৰ আদালততহে সেইয়া প্ৰযোজ্য হ’লে আইনখনৰ উদ্দেশ্য সফল হ’ব।

(২২) নাগালেণ্ড ৰাজ্যৰ চৰকাৰী অধিবক্তাই বিদ্বান এমিকাছ কিউৰিয়ে দিয়া ব্যাখ্যাৰ ক্ষেত্ৰত কোনো অসুবিধা প্ৰকাশ কৰা নাই। অৱশ্যে প্ৰয়োজন সাপেক্ষে পৰৱৰ্তী শুনানিৰ পূৰ্বে আদালতৰ পৰা অধিক স্পষ্টীকৰণ বিচৰাৰ অধিকাৰ তেওঁ সংৰক্ষিত ৰাখিছে। নাগালেণ্ড ৰাজ্যৰ অৰুণাচল প্ৰদেশ ৰাজ্য আৰু উল্লেখিত অন্যান্য জনজাতীয় ৰাজ্য/এলেকাৰ দৰে আনুষ্ঠানিক অধিসূচনা জাৰি কৰাৰ স্বাধীনতা আছে বা অসমৰ জনজাতীয় জিলাসমূহত ২০০৯ চনৰ আইনৰ আৰ্হি অনুসৰণ কৰি আইন প্ৰণয়ন কৰাৰ দৰে স্বাধীনতা আছে। উল্লেখিত বিধানসমূহৰ ব্যাখ্যাৰ সৈতে আইনী স্থিতি সামঞ্জস্যপূৰ্ণ হৈ আছে যদিও এনে হৈছে।

(২৩) সংবিধানৰ ৩৭১ক অনুচ্ছেদৰ অধীনত নগা সম্প্ৰদায়ৰ লগত জড়িত কিছুমান দিশ যেনে (i) ধৰ্মীয় বা সামাজিক প্ৰথা, (ii) প্ৰথাগত আইন, (iii) নগা প্ৰথাগত আইনৰ ভিত্তিত দেৱানী আৰু ফৌজদাৰী ন্যায় প্ৰশাসন আৰু (iv) ভূমিৰ মালিকীস্বত্ব আৰু ভূমিৰ মালিকিস্বত্বৰ হস্তান্তৰ সংসদীয় আইন প্ৰয়োগৰ পৰা সুৰক্ষিত। কিন্তু ন্যায়িক সেৱাৰ সদস্যৰে গঠিত নিয়মীয়া আদালতে বিচাৰ কৰিবলগীয়া বিষয়সমূহৰ সৈতে জড়িত কাৰ্য্যবিধিৰ ক্ষেত্ৰত দেৱানী কাৰ্য্যবিধি (চিপিচি) আৰু ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধি (চিআৰ.পিচি) প্ৰয়োগ কৰাত কোনো সংঘাত দেখা নাযায়।

(২৪) (উপৰোক্ত) ৰতন সিঙৰ গোচৰৰ ক্ষেত্ৰত কাৰ্যবাহী বিষয়াসকলে প্ৰশাসনীয় ন্যায়িক নিয়মৰ অধীনত চলি থকা কাৰ্য্যবিধিৰ ক্ষেত্ৰত ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধিৰ আক্ষৰিক অৰ্থতকৈ তাৰ সাৰমৰ্মহে প্ৰযোজ্য হোৱা বুলি স্বীকাৰ কৰাৰ পিছতো এই পৰ্যবেক্ষণ কৰা হৈছিল (৩৬) যে সকলো বৰ্ত্তমানৰ

নিয়ম বাতিল কৰি সমগ্ৰ অঞ্চলটোৰ বাবে এটা একক, সামঞ্জস্যপূৰ্ণ নিয়মৰ গোট সৃষ্টি কৰাটোহে ভাল হ'ব।

(২৫) উল্লেখিত পৰ্যবেক্ষণটোৰ বৰ্তমানৰ সলনি হোৱা পৰিস্থিতিত বিদ্বান এমিকাছ কিউৰিয়ে দিয়া যুক্তিৰ সৈতে মিল আছে য'ত ন্যায়িক বিষয়াৰ দ্বাৰা পৰিচালিত নিয়মীয়া আদালতে নিয়ন্ত্ৰণ গ্ৰহণ কৰিছে। ধাৰণাটো হ'ল যে যদিহে কোনো সালসলনি প্ৰয়োজনীয় বুলি ধৰা নহয়, তেন্তে একেধৰণৰ কাষৰীয়া অঞ্চলৰ সকলো আদালতৰ বাবে প্ৰযোজ্য পদ্ধতিৰ এক সামঞ্জস্যপূৰ্ণ গোট থকাটো বাঞ্ছনীয়, বিশেষকৈ যেতিয়া এইবোৰ প্ৰশিক্ষিত ন্যায়িক বিষয়াই পৰিচালনা কৰে। এই নীতিৰ সংবিধানৰ ১৪ আৰু ২১ অনুচ্ছেদৰ অধীনৰ নীতিৰ সৈতে মিল থকা দেখা যায়।

(২৬) আমি কিছুমান আইনী সিদ্ধান্তৰ উদ্ধৃতি দিছো যিয়ে এই ধাৰণাটোক সমৰ্থন কৰে যে যেতিয়া দেৱানী আদালত আইনৰ অধীনত আদালত স্থাপন কৰা হয় আৰু পৰিচালিত হয়, তেতিয়া জনজাতীয় অঞ্চলত দেৱানী কাৰ্য্যবিধি (CPC) আৰু ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধি (Cr.PC) প্ৰয়োগৰ বিৰুদ্ধে নিষেধাজ্ঞাসমূহ নিয়মীয়া আদালতৰ সৈতে নহয়, প্ৰথাগত আদালতৰ সৈতে জড়িত বুলি বুজিব লাগে।

(২৭) হামিদিয়া হাৰ্ডৱেৰ ষ্ট'ৰছ বনাম বি মোহন লাল ছ'কাৰ, (১৯৮৮) ২ এছচিচি ৫১৩ পৰ্যবেক্ষণ কৰা হৈছিল:

আইনী বিধানৰ ব্যাখ্যা কৰাৰ সময়ত আদালতে স্পষ্টভাৱে উল্লেখ নকৰা শব্দ বা অৰ্থৰ সহজেই ব্যাখ্যা আগবঢ়াব নালাগে। কিন্তু বিধানটোৰ প্ৰসংগ আৰু

ইয়াক অন্তৰ্ভুক্ত কৰা বিধিৰ সামগ্ৰিক উদ্দেশ্য বিবেচনা কৰি আদালতে ইয়াক এনেদৰে ব্যাখ্যা কৰিব লাগে যিটো সামঞ্জস্যপূৰ্ণ আৰু অৰ্থপূৰ্ণ।

(১১) ছিফৰ্ড ক'ৰ্ট এষ্টেটছ লিমিটেড বনাম আশ্বাৰ, (১৯৪৯) ২ অল ই আৰ ১৫৫,

১৬৪, বিজ্ঞ ন্যায়াধিশ লৰ্ড ডেনিংএ কৈছিল যে যেতিয়া আইন প্ৰণয়নত কোনো ত্ৰুটি বা অস্পষ্টতা পোৱা যায়, তেতিয়া এজন ন্যায়াধীশে বিষয়টোক কেৱল খচৰা প্ৰস্তুতৰ বাবেই ত্ৰুটিপূৰ্ণ হোৱা বুলি জগৰীয়া কৰা উচিত নহয় বৰঞ্চ সংসদৰ উদ্দেশ্যক বিবেচনা কৰিবলৈ সক্ৰিয়ভাৱে কাম কৰিব লাগিব। ন্যায়াধীশে বিধানসভাৰ উদ্দেশ্য বুজিবলৈ আৰু অৰ্থ দিবলৈ গঠনমূলক প্ৰক্ৰিয়াত লিপ্ত হ'ব লাগে। ইয়াৰ লগত লিখিত শব্দবোৰৰ ব্যাখ্যা এনেদৰে কৰিব পাৰে যাতে সংসদে বিষয়টোক সম্বোধন কৰিবলৈ সম্ভৱতঃ কি উদ্দেশ্য আছিল তাৰ সৈতে মিল খায়। এজন ন্যায়াধীশে আইনখনৰ মৌলিক বিষয়বস্তু সলনি কৰিব নোৱাৰে যদিও আইনগত উদ্দেশ্য ৰক্ষা কৰিবলৈ অনিশ্চয়তাক মসৃণ কৰিব পাৰে আৰু কৰিব লাগে।

(২৮) ইউ.পি. ভূডান যজ্ঞ সমিতি, উ.পি. বনাম ব্ৰজ কিশোৰ, (১৯৮৮) ৪ এচ চি চি ২৭৪ ত, মাননীয় উচ্চতম ন্যায়ালয়ে লক্ষ্য কৰিছিল যে:

"১৫. যেতিয়া আমি "ভূমিহীন ব্যক্তি" বাক্যাংশটোৰ আলোচনা কৰি আছো, মোৰ মনত পৰে যে এই শব্দবোৰ ইংৰাজী ভাষাৰ আৰু সেয়েহে, লৰ্ড ডেনিঙে ইয়াৰ বিষয়ে কি কৈছিল মোৰ মনত আছে। লৰ্ড ডেনিঙে

“The Discipline of Law” ৰ ১২ নম্বৰ পৃষ্ঠাত তলত দিয়া ধৰণে পৰ্যবেক্ষণ কৰিছে:

“ কোনো এক বিধিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰোতে মনত ৰাখিব লাগিব যে সকলো সম্ভাব্য পৰিস্থিতিৰ আগজাননী দিব পৰাতো মানবীয় ক্ষমতাৰ উৰ্ধত আৰু পাৰিলেও ইংৰাজী ভাষাৰ অন্তৰ্নিহিত অস্পষ্টতাৰ বাবে নিৰপেক্ষ স্পষ্টতাৰে আইন খচৰা প্ৰস্তুত কৰাটো এক প্ৰত্যাহ্বানমূলক কাম। ইংৰাজী ভাষা গণিতৰ দৰে এক নিখুত আহিলা নহয়। ইংৰাজী ভাষাত কোনো অস্পষ্টতা নাথাকিলে আমাৰ সাহিত্য বহুত পিচ পৰি ৰ’লহেঁতেন। এই ক্ষেত্ৰত সংসদৰ আইনৰ খচৰা প্ৰস্তুতকাৰীক অন্যায়গতভাবে সমালোচনা কৰা হৈছে। ন্যায়াধীশসকলে কেৱল আইনৰ ভাষাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি খচৰা প্ৰস্তুত প্ৰক্ৰিয়াত যিকোনো ভাষাৰ অস্পষ্টতাৰ বাবে ক্ষোভিত হোৱা উচিত নহয়। যদিহে সংসদৰ আইনসমূহ ঐশ্বৰিক দূৰদৰ্শিতা আৰু নিখুঁত স্পষ্টতাৰে খচৰা প্ৰস্তুত কৰা হয় তেন্তে ই নিশ্চিতভাৱে ন্যায়াধীশসকলৰ সমস্যাৰ পৰা ৰক্ষা কৰিব। ইয়াৰ অনুপস্থিতিত যেতিয়া কোনো দোষ দেখা দিয়ে তেতিয়া এজন ন্যায়াধীশে কেৱল খচৰা প্ৰস্তুতকাৰীক দোষ দিব নোৱাৰে। বৰঞ্চ আইনৰ অস্পষ্টতা বা দোষৰ সন্মুখীন হ’লে সংসদৰ উদ্দেশ্য বুজি পোৱা আৰু বিবেচনা কৰাৰ গঠনমূলক কামত সক্ৰিয়ভাৱে জড়িত হ’ব লাগে।”

(১৬) বিধানসভাৰ উদ্দেশ্য বুজিবলৈ হ’লে আইনখন প্ৰণয়নৰ পৰিস্থিতিৰ কথা বিবেচনা কৰিব লাগিব। ইয়াৰ ভিতৰত আইনখনৰ প্ৰস্তাৱনা আৰু আইনখনে সন্মুখীন হ’বলগীয়া নিৰ্দিষ্ট সমস্যাৰ দৰে উপাদানসমূহ পৰীক্ষা

কৰাটোও অন্তৰ্ভুক্ত।এই প্ৰসংগত লৰ্ড ডেনিঙে একেখন কিতাপতে ১০ নং পৃষ্ঠাত পৰ্যবেক্ষণ কৰিছে যে...

'পূৰ্বতে বিচাৰকসকলে বিধিৰ ব্যাখ্যা আক্ষৰিক পঠনত সীমাবদ্ধ কৰি ৰাখিছিল, কেৱল শব্দ আৰু ইয়াৰ ব্যাকৰণগত অৰ্থৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিছিল। সাধাৰণতে ১৯ শতিকাত এই পদ্ধতি অৱলম্বন কৰা হৈছিল আৰু আজিও এই প্ৰক্ৰিয়াৰ কিছুমান সমৰ্থক আছে যদিও নীতিগতভাৱে ইয়াক ভুল বুলি গণ্য কৰা হয়। শুদ্ধ পন্থাটো হ'ল কোনো বিধি মানি চলিবলগীয়া সকলৰ দৃষ্টিকোণৰ পৰা আৰু ইয়াক কেনেকৈ মানি চলিব লাগে সেই বিষয়ে পৰামৰ্শ দিয়াসকলৰ দৃষ্টিকোণৰ পৰা, বিশেষকৈ অধিবক্তাসকলৰ দৃষ্টিকোণৰ পৰা ইয়াৰ অৰ্থ বুজি পোৱা।বিধিৰ অধীনত থকা মানুহবোৰ আইনখনৰ প্ৰসংগ আৰু পৰিস্থিতিৰ বিষয়ে সচেতন, তেঁওলোক তাৰ পৰা বিচ্ছিন্ন নহয়। বিধিৰ সৈতে জড়িত ব্যক্তিসকল শব্দৰ অৰ্থৰ জ্ঞান আৰু আইন প্ৰণয়নৰ আঁৰৰ উদ্দেশ্যৰ বিষয়ে বুজা ব্যৱহাৰিক লোক। এই অন্তৰ্দৃষ্টি সম্পন্ন জ্ঞান এনে পৰিস্থিতিৰ সৈতে তুলনা কৰিব পাৰি য'ত আইন এখনৰ উদ্দেশ্যৰ স্পষ্ট ৰূপৰেখা দাঙি ধৰা বিশদ প্ৰস্তাৱনা থাকে। এইটো সঠিকভাৱে স্বীকাৰ কৰা হৈছে যে আইনখনে যি বিষয় বা ক্ষতিৰ সমাধান কৰাৰ আৰু প্ৰতিকাৰ কৰাৰ উদ্দেশ্য আছিল, সেইটো বুজি পোৱাৰ লক্ষ্যৰে বিধিখন কি সমস্যাৰ বাবে প্ৰণয়ন কৰা হিছিল, তাৰ বিচাৰ- খোচাৰ কৰিব পাৰি।

(২৯) গুডইয়াৰ ইণ্ডিয়া লিমিটেড বনাম হাৰিয়ানা চৰকাৰ, (১৯৯০) ২ এছচিচি ৭১ গোচৰত পৰ্যবেক্ষণ কৰা হৈছিল-

"১১. মোৰ মতে উচ্চ ন্যায়ালয়ে উক্ত সিদ্ধান্তটোত শুদ্ধকৈ উল্লেখ কৰিছে যে সাংবিধানিক পৰিৱৰ্তনৰ বিধানসমূহৰ ব্যাখ্যা কৰিব লাগিব আৰু এনে সমস্যাসমূহক সংকীৰ্ণভাৱে নাচাই বহল ভঙ্গীত বিশ্লেষণ কৰিব লাগিব যিদৰে হেডনৰ গোচৰৰ (১৫৮৪) ৩ কোম্পানী ৰেপ ৭ক) ক্ষেত্ৰত নীতিসমূহ গ্ৰহণ কৰা হৈছিল । সেয়েহে এনে পৰিস্থিতিত সংবিধানৰ ৪৬ তম্ সংশোধনীৰ আগতে কি স্থিতি আছিল সেয়া চোৱা আৰু যিটো সমস্যাৰ প্ৰতিকাৰ বিচৰা হৈছিল সেইটো বিচাৰি উলিওৱাটো আৰু এনে প্ৰতিকাৰৰ প্ৰকৃত যুক্তি আৱিষ্কাৰ কৰাটো ন্যায্য আৰু উপযুক্ত আছিল। ব্লেক-ক্লাউছন ইণ্টাৰনেশ্যনেল লিমিটেড বনাম পেপিয়েৰৱেৰ্ক ৱাল্ডহফ-আছাফেনবাৰ্গ এ.জি., (১৯৭৫) ১ অল ই আৰ ৮১০ গোচৰত লৰ্ড ৰিডৰ পৰ্যবেক্ষণ তলত দিয়া ধৰণে: (অল ই আৰ পৃষ্ঠা ৮১৪)

'ব্যাখ্যা আৰম্ভ হ'ব লাগে সমগ্ৰ আইনখনৰ বহল প্ৰসংগৰ ভিতৰত শব্দবোৰ বিবেচনা কৰি, কিন্তু বিশ্লেষণটো আক্ষৰিক অৰ্থৰ বাহিৰলৈও সম্প্ৰসাৰিত কৰাটো অনুমোদিত। যিকোনো নথিপত্ৰৰ ব্যাখ্যা কৰাৰ সময়ত সাধাৰণতে নথিপত্ৰৰ সৃষ্টিকৰ্তা (সকল) ৰ দৃষ্টিভংগী গ্ৰহণ কৰাটো ভাল, সৃষ্টিৰ সময়ত তেওঁলোকৰ পৰিস্থিতি আৰু তথ্য বিবেচনা কৰি। একক ব্যতিক্ৰম বা সীমাবদ্ধতাৰ সৈতে এই নীতি সংসদৰ আইনসমূহৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য। বিধানসভাৰ আইনসমূহ সাধাৰণ জনতাৰ বাবে নিৰ্দেশিত কৰা হয় আৰু আইনখন প্ৰণয়নৰ সময়ত ৰাজহুৱাভাৱে নজনা তথ্যসমূহ বিবেচনা কৰাটো অনুচিত। ব্যাখ্যাৰ বাবে প্ৰাসংগিক তথ্যত সাধাৰণতে জনা তথ্য বা ৰাজহুৱাভাৱে উপলব্ধ তথ্য অন্তৰ্ভুক্ত হ'ব পাৰে আৰু সংসদে বিবেচনা কৰা বুলি ধৰিব পাৰি।'

পৰম্পৰাগতভাৱে এই কথাত গুৰুত্ব দিয়া হয় যে আইন এখনে যিটো বিষয় বা সমস্যাৰ (mischief) সমাধান বিচাৰিছিল, সেইটো বুজাটো অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। 'Mischief' শব্দটো এটা গতানুগতিক আইনী শব্দ। মই এই ধৰণে ব্যাখ্যা আগবঢ়াম। বিধানসভাৰ আইনখন বিশ্লেষণ কৰাৰ উপৰিও, পিছলৈ আইনলৈ পৰিণত হোৱা বিধেয়কখনৰ বিষয়ে আলোচনা চলি থকাৰ সময়ত সংসদৰ জ্ঞাত বুলি ধৰা তথ্যসমূহ বিবেচনা কৰা হওক আৰু উপলব্ধ তথ্যই কোনো সমস্যাজনক পৰিস্থিতি উন্মোচন কৰিছে নে নাই সেইটো মূল্যায়ন কৰা হওক, যিটো সংসদে যুক্তিসংগতভাৱে নিৰ্দিষ্ট আইনখন প্ৰণয়নৰ জৰিয়তে সমাধান কৰাৰ উদ্দেশ্য লৈছিল।

(৩০) সুৰজিৎ সিং কলৰা বনাম ভাৰত চৰকাৰ গোচৰত, (১৯৯১) ২ এছচিচি ৮৭, পৰ্যবেক্ষণ কৰা হৈছে:

কোনো আইনত যিবোৰ শব্দ উল্লেখ কৰা হোৱা নাই সেইবোৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰাটো অনুমোদিত নহয়। যিবোৰ পৰিস্থিতিত কোনোবাই অনিচ্ছাকৃতভাৱে এৰি দিয়া যেন লগা শব্দবোৰ যোগ কৰিবলৈ বাছি ল'ব পাৰি বা কিছুমান বিদ্যমান শব্দক অৰ্থহীন কৰি তোলা ধৰণে আইনখনৰ ব্যাখ্যা কৰিব পাৰি, তেতিয়া হেৰাই যোৱা শব্দবোৰ যোগ কৰাটো গ্ৰহণযোগ্য (Craies Statute Law, সপ্তম সংস্কৰণ, পৃষ্ঠা)। হামিদিয়া হাৰ্ডৱেৰ ষ্ট'ৰছ বনাম বি মোহন লাল ছ'কাৰ, (১৯৮৮) ২ এছচিচিৰ গোচৰত একেধৰণৰ দৃষ্টিভংগী গ্ৰহণ কৰা হৈছে, য'ত জোৰ দিয়া হৈছে যে আদালতে আইনত স্পষ্টভাৱে উল্লেখ নকৰা শব্দ সহজে যোগ কৰিব নালাগে। শব্দ যোগ

কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সাৱধানতা অৱলম্বন কৰিব লাগে যদিও আদালতে আইনখনৰ প্ৰসংগ আৰু উদ্দেশ্য বিবেচনা কৰিব লাগে, ইয়াৰ লক্ষ্য হ'ব লাগে যে ইয়াক সুসংহত আৰু অৰ্থপূৰ্ণভাৱে ব্যাখ্যা কৰা। আদালতে আইনৰ বিভিন্ন অংশক এনেদৰে মিলাই চলাৰ বাবে ধাৰাবাহিকভাৱে চেষ্টা কৰিব লাগে যাতে আইনৰ উদ্দেশ্যমূলক প্ৰতিকাৰ বা উদ্দেশ্য প্ৰসাৰিত হয়। চাওক : ছিৰাজুল হক খান বনাম চুন্নী কেন্দ্ৰীয় ব'ৰ্ড ৱাকফৰ, এআইআৰ ১৯৫৯ এছচি ১৯৮"

(৩১) ভাৰত চৰকাৰ বনাম হান্সোলি দেৱী, (২০০২) ৭ এছচিচি ২৭৩ গোচৰত এইদৰে কোৱা হৈছিল: '৯: পিৰেজ গোচৰত মুখ্য ন্যায়াধীশ টিণ্ডালে উল্লেখ কৰা নীতি, (১৮৪৪) ১১ Cl&Fin ৮৫, এতিয়াও বৈধ আৰু প্ৰযোজ্য।

আগতে উল্লেখ কৰা নিয়মটো এনেধৰণৰ(ই আৰ, পৃষ্ঠা ১০৫৭)

'যদি কোনো বিধিৰ শব্দবোৰ স্পষ্ট আৰু পোনপটীয়া হয়, তেন্তে সেইবোৰৰ স্বাভাৱিক আৰু সাধাৰণ অৰ্থ অনুসৰি ব্যাখ্যা কৰাটোৱেই উত্তম পন্থা। এনে ক্ষেত্ৰত শব্দই নিজেই ফলপ্ৰসূভাৱে আইণ প্ৰনেতাৰ উদ্দেশ্য প্ৰকাশ কৰে।'

বিধিৰ ব্যাখ্যাৰ এটা মৌলিক নিয়ম হ'ল যে যদি ব্যৱহৃত ভাষাটো স্পষ্ট হয় আৰু দ্যৰ্থবোধক নহয়, তেন্তে আদালতে শব্দবোৰৰ আক্ষৰিক অৰ্থ মানি চলিব লাগিব। আইনখনৰ অনুভূত উদ্দেশ্য বা নীতিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি তেনেক্ষেত্ৰত আদালতে কাল্পনিক ব্যাখ্যা উদ্ভাৱন কৰি সেইয়া আইনখনৰ অনুভূত উদ্দেশ্য বা নীতিৰ সৈতে সামঞ্জস্যপূৰ্ণ বুলি যুক্তি আগবঢ়াব নোৱাৰে।

কার্কনেছ বনাম জন হাডছন এণ্ড কোম্পানী লিমিটেড,

(১৯৫৫) ২ অল ই আৰ ৩৪৫, লৰ্ড ৰিডে Ambiguous শব্দৰ অৰ্থ আঙুলিয়াই আৰু কৈছিল যে: (অল ই আৰ পৃষ্ঠা ৩৬৬ চি-ডি):

'কেৱল বিভিন্ন পৰিস্থিতি সাপেক্ষে শব্দ এটাৰ অৰ্থ একাধিক থাকিলেই কোনো বিধি স্বয়ংক্ৰিয়ভাৱে দ্ব্যৰ্থবোধক নহয়। বহু বাক্যত একাধিক অৰ্থৰ শব্দ এটাৰ অৰ্থ একাধিক হব পাৰে যিটো এক নিতান্তই সাধাৰণ ঘটনা যাৰ ফলত ইয়াক সম্পূৰ্ণৰূপে এৰাই চলাটো প্ৰত্যাহ্বানজনক। বক্তাৰ মতামত অনুসৰি কোনো বিধি অস্পষ্ট হয় যদিহে ইয়াৰ নিৰ্দিষ্ট প্ৰসংগত কোনো শব্দ বা বাক্যাংশৰ যুক্তিসংগতভাৱে এটাতকৈ অধিক ধৰণে ব্যাখ্যা কৰিব পৰা যায়।'

নিশ্চিতভাৱে যদি কোনো বিধিৰ আক্ষৰিক অৰ্থ অনুসৰি ব্যাখ্যা কৰাৰ ফলত অসংলগ্নতাৰ সৃষ্টি হয়, অন্যায় হয় বা অৰ্থহীনতাৰ উৎপত্তি হয়, তেন্তে আদালতে বিধিখনৰ উদ্দেশ্য পৰীক্ষা কৰাৰ কৰ্তৃত্ব থাকে আৰু আইনৰ উদ্দেশ্যৰ সৈতে মিল থকা ধৰণে ব্যাখ্যা কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে।

মুখ্য ন্যায়াধীশ, পতঞ্জলি শাস্ত্ৰীয়ে অশ্বিনী কুমাৰ ঘোষ বনাম আৰবিন্দ বসুৰ গোচৰত, (১৯৫২) ২ এছচিচি ২৩৭ : এ আই আৰ ১৯৫২ এছ চি ৩৬৯, কৈছিল যে: কোনো বিধিৰ ব্যাখ্যাত শব্দক অপ্ৰয়োজনীয় বুলি অৱজ্ঞা কৰাটো বুদ্ধিমান পদ্ধতি নহয় যদিহে সেই শব্দবোৰে যুক্তিসংগতভাৱে বিধিৰ পৰিসৰৰ ভিতৰত থকা পৰিস্থিতিত অৰ্থপূৰ্ণ প্ৰয়োগ কৰিব পাৰে। ক্যুবেক ৰেলৱে, লাইট হিট এণ্ড পাৱাৰ কোম্পানী লিমিটেড বনাম ভান্ড্ৰি, এআইআৰ ১৯২০ পিচি ১৮১, গোচৰত পৰ্যবেক্ষণ কৰা

হৈছিল যে বিধানসভাই উদ্দেশ্যমূলকভাৱে শব্দ ব্যৱহাৰ কৰা বুলি ধৰা হয়। অতিৰিক্ততা যোগ কৰা যিকোনো কথা বৃথাভাবে কোৱাটো বাধ্যতামূলক কাৰণ নাথাকিলে অনুকূল নহয়। ইয়াৰ উপৰিও, কোনো বিধিত শব্দ যোগ কৰাটো অনুমোদিত নহয় যদিহে, আক্ষৰিক ব্যাখ্যাৰ জৰিয়তে, বিধিখনৰ এটা অংশ অৰ্থহীন হৈ নাযায়।

আইন এখনত কোনো পৰিৱৰ্তন কৰাৰ আগতে এইটো নিশ্চিত হ'ব লাগে যে প্ৰস্তাৱিত শব্দসমূহ আইনখনৰ খচৰা প্ৰস্তুত কৰা ব্যক্তিজনে অন্তৰ্ভুক্ত কৰিছিল আৰু যদিহে বিলখন আইনত প্ৰণয়ন কৰাৰ আগতে বিধানমনগুলে সেইটো লক্ষ্য কৰিছিল আৰু সেইয়া অনুমোদন দিছিল। কেতিয়াবা, বিধানমণ্ডলৰ উদ্দেশ্য স্পষ্ট হয়, কিন্তু খচৰা প্ৰস্তুতকাৰীয়ে (আইন লিখা ব্যক্তিজনে) প্ৰৱৰ্তন কৰা শব্দায়নে ভাষাটোক অকাৰ্যকৰী কৰি তুলিব পাৰে। এনে ক্ষেত্ৰত আদালতৰ আইনৰ পৰা অপ্ৰয়োজনীয় বা উদ্বৃত্ত শব্দ আঁতৰাই যাতে ই ফলপ্ৰসূভাৱে কাম কৰে তাৰ কৰ্তৃত্ব থাকিব পাৰে।

(৩২) এ.পিৰ মুখ্য ন্যায়াধীশ বনাম এল.ভি.এ. ডিক্ষিটুলু, (১৯৭৯) ২ এছচিচি ৩৪,

মাননীয় উচ্চতম ন্যায়ালয়ে কৈছিল : "৬৬ আইন আৰু সাংবিধানিক বিধান যিয়ে সৃষ্টি কৰে, সেইয়া তেঁওলোকৰ উদ্দেশ্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বুজিব লাগে। সাধাৰণতে আইনত ব্যৱহৃত শব্দবোৰ পৰীক্ষা কৰি আইন এখনৰ আঁৰৰ উদ্দেশ্য নিৰ্ণয় কৰা হয়। যদি কোনো আইনৰ শব্দাংশ স্পষ্ট আৰু সন্দেহৰ কোনো স্থান নাৰাখে, তেন্তে সম্ভাৱ্য পৰিণতিৰ কথা বিবেচনা নকৰাকৈ, লিখিত ধৰণে আইনখন প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। যদি কোনো

আইনৰ ভাষা অস্পষ্ট, নমনীয় বা একাধিক ব্যাখ্যাৰ বাবে মুকলি হয়, তেন্তে কেৱল কঠোৰ ব্যাকৰণগত নিয়মেই সাংসদসকলৰ প্ৰকৃত উদ্দেশ্য নিৰ্ণয় কৰিবলৈ যথেষ্ট নহ'বও পাৰে। যেতিয়া কোনো আইনৰ ভাষা অস্পষ্ট হয় তেতিয়া আদালতে আইনখনৰ আক্ষৰিক শব্দৰ বাহিৰলৈ চাবলৈ আৰু ইয়াৰ অৰ্থ বুজিবলৈ অন্যান্য প্ৰতিষ্ঠিত ব্যাখ্যাৰ নিয়ম ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ অনুমতি দিয়া হয়। আদালতে বিভিন্ন কাৰক, যেনে আইনৰ ইতিহাস, বিধিৰ সামগ্ৰিক গঠন, আইনখনৰ উদ্দেশ্য, আৰু বিভিন্ন ব্যাখ্যাৰ সম্ভাৱ্য ফলাফল বিবেচনা কৰি অস্পষ্ট বা অস্পষ্ট আইনী ভাষাৰ উদ্দেশ্যমূলক অৰ্থ নিৰ্ণয় কৰিব পাৰে।"

(৬৭) যেতিয়া কোনো আইনৰ উদ্দেশ্য ব্যাখ্যাৰ দুটা সম্ভাৱ্য উপায় থাকে, তেতিয়া আদালতে সেই ব্যাখ্যা বাছি ল'ব লাগে যিয়ে আইনখনৰ আন ধাৰাসমূহৰ সৈতে মিলে আৰু ইয়াৰ নিৰৱচ্ছিন্ন আৰু সহযোগিতামূলক কাৰ্য্যকলাপক প্ৰসাৰিত কৰে। আদালতে এনে ব্যাখ্যা গ্ৰহণ কৰাটো এৰাই চলিব লাগে যাৰ ফলত অযুক্তিকৰ ফলাফল, বিভ্ৰান্তি, আইনৰ বিভিন্ন অংশৰ মাজত সংঘাতৰ সৃষ্টি হয়, বা আইনৰ মৌলিক গাঁথনি আৰু উদ্দেশ্যক ক্ষতিগ্ৰস্ত কৰে। সংবিধানৰ ব্যাখ্যা কৰাৰ সময়ত পূৰ্বে উল্লেখ কৰা ব্যাখ্যাৰ নীতিসমূহ বিশেষভাৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰণ সংবিধানক নিজস্ব মনোভাৱ আৰু সচেতনতা থকা গতিশীল আৰু ঐক্যবদ্ধ সত্তা হিচাপে গণ্য কৰা হয়। সংবিধানৰ মৌলিক নীতিসমূহে ইয়াৰ প্ৰতিটো অংশকে প্ৰভাৱিত কৰে, ঠিক যেনেকৈ এটা শৰীৰৰ প্ৰয়োজনীয় উপাদানসমূহে ইয়াৰ দূৰৱৰ্তী চৰম অংশতো প্ৰভাৱ পেলায়। সংবিধানৰ ব্যাখ্যা কেৱল ভাষা আৰু ব্যাকৰণৰ কথা নহয়; ই পৃষ্ঠ-স্তৰৰ বিশ্লেষণৰ উৰ্ধত আৰু ইয়াৰ

বিধানসমূহৰ গভীৰ অৰ্থ আৰু তাৎপৰ্য্য বুজাটো প্ৰয়োজনীয়। আমাৰ মাজৰ এজনে (চন্দ্ৰচুদে, তেতিয়াৰ মুখ্য ন্যায়াধীশ) কেছাৱনন্দ ভাৰতীৰ গোচৰত কোৱাৰ দৰে : [(১৯৭৩) ৪ এছচিচি ২২৫, ৯৬৯ (দফা ২০১৭)]: "সংবিধানৰ দৰে গুৰুত্বপূৰ্ণ নথিপত্ৰত শব্দৰ ব্যাখ্যা কৰাৰ সময়ত স্কুলৰ শিক্ষক বা অভিধান সম্পাদকৰ দৰে কঠোৰ বা অত্যধিক আনুষ্ঠানিকভাৱে ইয়াৰ কাষ চাপিব নালাগে। বৰঞ্চ দোভাষীয়ে স্বীকাৰ কৰিব লাগে যে সংবিধানখন এক ঐক্যবদ্ধ আৰু জটিল নথি য'ত প্ৰতিটো অংশই আনবোৰৰ বিষয়ে অন্তৰ্দৃষ্টি প্ৰদান কৰিব পাৰে। ব্যাখ্যাই নথিখনৰ সম্পূৰ্ণতাক লক্ষ্য কৰি সুষম বুজাবুজিৰ বাবে চেষ্টা কৰিব লাগে, যাতে প্ৰতিটো অংশই এক সুসংহত আৰু সুসম সমগ্ৰতাত অৰিহণা যোগায়।"

(৩৩) ৰাকেশ ৱাধাৱান বনাম জগদম্বা ইণ্ডাষ্ট্ৰিয়েল কৰ্প, (২০০২) ৫এছচিচি ৪৪০, গোচৰত কোৱা হৈছিল: "যেতিয়া কোনো আইনী ব্যৱস্থা অস্পষ্ট বা অস্পষ্ট হয়, তেতিয়া প্ৰতিষ্ঠিত নিৰ্দেশনাটো হ'ল ইয়াক এনেদৰে ব্যাখ্যা কৰা যাতে কষ্ট, অসুবিধা, অন্যায়, অৰ্থহীনতা বা বিজুতিৰ সৃষ্টি নহয়।" ন্যায়াধীশ জি.পি. সিঙে তেওঁৰ বিধিগত ব্যাখ্যা (২০০১ ত প্ৰকাশিত) ত কৈছে (পৃষ্ঠা ১১৩ত):

"একাধিক সম্ভাব্য ব্যাখ্যাৰ সন্মুখীন হ'লে আদালতে যিটো ন্যায্য আৰু যুক্তিসংগত ব্যাখ্যা সেইটো বাছি ল'ব লাগে। ধাৰণা কৰা হৈছে যে আইন প্ৰণেতাসকলে ভাষাক এনেদৰে ব্যৱহাৰ কৰাৰ উদ্দেশ্য আছিল যাতে ন্যায়বোধৰ সৈতে সেইয়া মিলে, গতিকে আদালতে এনে ব্যাখ্যাৰ পক্ষপাতী হোৱা উচিত যিটোৱে অন্যায়ৰ সৃষ্টি কৰাৰ সম্ভাৱনা কম। যদি কোনো আইনৰ ব্যাকৰণৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ব্যাখ্যা কৰিলে অৰ্থহীন ফলাফল,

সংঘাত বা বাকী আইনী পাঠ্যৰ সৈতে অসামঞ্জস্যৰ সৃষ্টি হয়, তেন্তে আদালতে এনে সমস্যাৰ পৰা হাত সাৰিবলৈ কঠোৰ ব্যাকৰণগত ব্যাখ্যাৰ পৰা আঁতৰি থাকিব লাগে। একেদৰে যদি কোনো বিশেষ ব্যাখ্যাৰ ফলত অস্বাভাৱিক ফলাফল হয়, তেন্তে আদালতে সেই ব্যাখ্যাৰ পৰা আঁতৰি থাকিব লাগে।"

(৩৪) ছালমণ্ডে জুৰিস্‌প্ৰুডেন্স (১২ম সংস্কৰণ, পৃষ্ঠা ৫-৬)ত কৈছিল: "ধৰি লোৱা হওক যে আইন প্ৰণেতাসকলে এনে নিয়ম সৃষ্টি কৰিব পাৰে যিবোৰ নিখুঁতভাৱে স্পষ্ট আৰু সকলো পৰিস্থিতিৰ বাবে প্ৰযোজ্য। কিন্তু স্পষ্ট নিয়ম থাকিলেও আইন প্ৰণেতাসকলে হ'ব পৰা প্ৰতিটো নিৰ্দিষ্ট পৰিস্থিতিৰ ভৱিষ্যদ্বাণী কৰাটো অসম্ভৱ। নিয়মৰ খচৰা প্ৰস্তুত কৰাৰ সময়ত আগতেই অনুমান নকৰা পৰিস্থিতিৰ প্ৰতি তেওঁলোকে বা সমাজে কেনেদৰে সঁহাৰি জনাব বিচাৰিব সেয়া আইন প্ৰণেতাসকলে ভৱিষ্যদ্বাণী কৰিব নোৱাৰে। যদি নিয়মবোৰ অতি কঠোৰ আৰু নিশ্চিত হ'লহেঁতেন তেন্তে আদালতে নিজৰ বিচাৰ বা সমাজৰ পছন্দ অনুসৰি অপ্ৰত্যাশিত পৰিস্থিতি চম্ভালিব পৰা ক্ষমতা সীমিত কৰি পেলালেহেঁতেন। বৰ্তমান আইনখনৰ অন্তৰ্নিহিত অনিশ্চয়তাক ন্যায়িক ব্যৱস্থাৰ নমনীয়তাৰ দ্বাৰা ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰা হৈছে।"

(৩৫) আমি বাখ্যাৰ অনুকুল হ'বলৈ ছাৰ এলেনৰ *ল ইন দ্য মেকিংৰ* এটা অংশ উদ্‌ধৃত কৰিব পাৰো (৭ম সংস্কৰণ, ১৯৬৪, পৃষ্ঠা ৩০৮ত): "এল জে, স্ক্ৰাটনে কয় যে আদালতৰ ভূমিকা হৈছে বৰ্তমানৰ আইন প্ৰয়োগ কৰা, বৰ্তমানৰ আইনী নীতিয়ে সামৰি নোলোৱা পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি কৰিলে নতুন আইন সৃষ্টি কৰা নহয়। লৰ্ড ডেনিঙে প্ৰকাশ কৰিছিল (এটৰ্নী

জেনেৰেল বনাম বাটাৰৱৰ্থ, কিউবি পৃষ্ঠা ৭১৯ত), যে যদি কোনো বিষয়ৰ ওপৰত কোনো বিদ্যমান আইনী নজিৰ (কৰ্তৃত্ব) নাথাকে, তেন্তে স্পষ্টতা আৰু ন্যায়ৰ স্বাৰ্থত আদালতে এটা নজিৰ স্থাপন কৰাটো প্ৰয়োজনীয় আৰু লৰ্ড ডেনিঙে তেওঁ পোষকতা কৰা ব্যাখ্যাটোক সমৰ্থন কৰা বিদ্যমান আইনী নীতি বা নজিৰসমূহৰ উল্লেখ কৰি এই নতুন আইনী কৰ্তৃত্ব গঢ়ি তুলিছিল। আইনবিদজনে জোৰ দি কয় (পৃষ্ঠা ৫২১) যে কিছুমান ন্যায়াধীশে আইন প্ৰণেতাৰ অন্তৰ্নিহিত উদ্দেশ্য অনুমান কৰি কোনো বিধিৰ ব্যাখ্যা কৰিব পাৰে, য'ত ন্যায়সংগত আৰু সুবিধাজনক বস্তুৰ সৈতে মিল থকা উপাদানসমূহ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব পাৰে।"

(৩৬) যদিহে বিধায়িনী দলৰ উদ্দেশ্য হৈছে প্ৰথাগত বা কাৰ্যবাহী আদালতত দেৱানী কাৰ্য্যবিধি (চিপিচি) আৰু ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধি (চিআৰ.পিচি) প্ৰয়োগ কৰাত বাধা দিয়া, তেন্তে সেই নিষেধাজ্ঞা নিয়মীয়া আদালতলৈকে বিস্তৃত হ'ব নালাগে। এই বুজাবুজি দেৱানী আদালত আইনৰ দ্বাৰা পৰিচালিত নিয়মীয়া আদালতৰ পৰিচালনাৰ সৈতে আৰু ন্যায় প্ৰশাসনৰ নিয়মৰ অধীনত চলি থকা প্ৰথাগত বা কাৰ্যবাহী আদালতৰ সৈতে ভালদৰে মিলি যায়। আদালতে দৃঢ়তাৰে কয় যে ১৮৮৭ চনৰ বংগ, আগ্ৰা, আৰু অসম অসামৰিক আদালত আইনখন অসম ৰাজ্যৰ নিৰ্দিষ্ট জিলা (ডিমা হাচাও আৰু কাৰ্বি আংলং) আৰু অৰুণাচল প্ৰদেশ আৰু নাগালেণ্ড ৰাজ্যৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য। কোনো ধৰণৰ অসামঞ্জস্যৰ ক্ষেত্ৰত নাগালেণ্ড ৰাজ্যত প্ৰযোজ্য ন্যায় প্ৰশাসনৰ নিয়ম আৰু অৰুণাচল প্ৰদেশ ৰাজ্যত প্ৰযোজ্য উত্তৰ-পূব সীমান্ত (প্ৰশাসন আৰু ন্যায়) নিয়মাৱলীয়ে, ১৯৪৫, বিষয়টো দেৱানী আদালত আইনৰ বিধানসমূহৰ ওচৰত হস্তান্তৰ কৰিব,

বিশেষভাৱে সম্পৰ্কীয় ন্যায়িক সেৱা কেডাৰৰ সদস্যসকলে পৰিচালনা কৰা আদালতৰ পৰিচালনাৰ ক্ষেত্ৰত।

(৩৭) নিয়মিতভাৱে স্থাপন কৰা মানক দেৱানী আৰু ফৌজদাৰী আদালতৰ ক্ষেত্ৰত দেৱানী কাৰ্য্যবিধি (চিপিচি) আৰু ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধি (চিআৰ.পিচি) প্ৰযোজ্য। কিন্তু চিপিচি আৰু চিআৰ.পিচিৰ এই প্ৰয়োগে ৩৭১এ অনুচ্ছেদৰ বিধান বা নাগালেণ্ড ৰাজ্যৰ গাঁও, প্ৰথাগত, বা আন কোনো আদালতৰ কাম-কাজত বাধা নিদিয়ে, যদি এইবোৰ ন্যায়িক সেৱাৰ সদস্যসকলে পৰিচালনা কৰা নিয়ম অনুসাৰে প্ৰতিষ্ঠিত দেৱানী আৰু আদালত নহয়। ”

৩৮) আমি স্পষ্ট কৰি দিওঁ যে বৰ্তমানৰ আদেশে পূৰ্বতে জাৰি কৰা কোনো আদেশৰ বৈধতাত কোনো প্ৰভাৱ পেলোৱা নাই যিবোৰ দেৱানী কাৰ্য্যবিধি (চিপিচি) আৰু ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধি (চিআৰ.পিচি)ৰ বিধানসমূহ মানি নচলাকৈ দিয়া হৈছিল। এই ব্যতিক্ৰম এই ধাৰণাৰে কৰা হৈছে যে, সেই আদেশ জাৰি কৰাৰ সময়ত বুজা হৈছিল যে চিপিচি আৰু চিআৰ.পিচি নাগালেণ্ড ৰাজ্যৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য নাছিল।

৩৯) আমি এইটোও স্পষ্ট কৰি দিওঁ যে নাগালেণ্ড ৰাজ্যই এই আদেশ সন্দৰ্ভত ভৱিষ্যতে নিৰ্দিষ্ট তাৰিখৰ পূৰ্বে আদালতৰ পৰা স্পষ্টীকৰণ বিচৰাৰ স্বাধীনতা আছে। এইটোৱে নাগালেণ্ড ৰাজ্যৰ ফৌজদাৰী কাৰ্য্যবিধিৰ(Cr.PC) ধাৰা ১(২) আৰু ধাৰা ১(৩)ৰ বিধানৰ অধীনত নিজাকৈ স্পষ্টীকৰণমূলক অধিসূচনা জাৰি কৰাৰ কৰ্তৃত্বত বাধাৰ সৃষ্টি নকৰে বা দেৱানী কাৰ্য্যবিধি আইনৰ (চিপিচি) অধীনত নিজাকৈ আইন প্ৰণয়ন কৰাৰ কৰ্তৃত্বত বাধাৰ সৃষ্টি নকৰে।

৪০) চলি থকা বিষয়সমূহৰ সৈতে জড়িত পৰৱৰ্তী যিকোনো বিষয়ৰ বাবে অনুৰোধ কৰা অনুসৰি ২০১৩ চনৰ ১২ নৱেম্বৰত আন এক শুনানিৰ দিন ধাৰ্য কৰা উচিত। তদুপৰি, আদালতৰ পূৰ্বৰ ২৭ ছেপ্টেম্বৰ, ২০১২ তাৰিখৰ আদেশ অনুসৰি, আন্তঃগাঁথনি বৃদ্ধিৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা ব্যৱস্থাসমূহৰ প্ৰতিবেদন আগন্তুক শুনানিৰ তাৰিখৰ পূৰ্বে অসম ৰাজ্যই প্ৰদান কৰিব লাগিব।

৪১) এই আদেশৰ প্ৰতিলিপি অসম, নাগালেণ্ড আৰু অৰুণাচলৰ বিদ্বান অধিবক্তাক দিয়া হ'ব।

অনুবাদক -

মৃণাল কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য

জ্যেষ্ঠ অনুবাদক

গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়